

Юлія Горбач

Київ (Україна)

ОЛЕКСАНДР ОЛЕСЬ – ПРЕДСТАВНИК УКРАЇНСЬКОЇ ТВОРЧОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ НА ЧУЖИНІ

Революційні події початку ХХ ст. обумовили масову еміграцію українців за кордон. Відомий український поет і драматург Олександр Олесь (Кандиба) (1878–1944) – один з багатьох відомих українців, які у цей час опинилися на чужині вимушено і не заплановано.

У лютому 1919 р. письменник виїхав з Києва до Будапешта, де на посаді аташе приєднався до Дипломатичної місії УНР в Угорщині. До посадових обов'язків О. Олесь в якості аташе належав розвиток культурної співпраці з угорським урядом, а також закупівля медичних препаратів для української армії.

У березні 1919 р., після розгортання в Угорщині революційних подій, О. Олесь переїжджає до Відня, на той час важливого центру української дипломатії, а також осередку значних творчих сил української літератури та журналістики. Віденський період у біографії поета видається дуже насиченим – О. Олесь встигає попрацювати у посольстві УНР в Австрії, виступити одним із ініціаторів відкриття Українського клубу, посприяти заснуванню Українського вільного університету, започаткувати журнали «На переломі» та «Сміх», попрацювати з Комітетом допомоги голодуючим в Україні, стати одним із організаторів і заступником голови Союзу українських журналістів і письменників (СУЖіП) і т. д. Саме робота в СУЖіП стала для О. Олесь однією з найважливіших віх у його закордонному житті, про що свідчить, зокрема, листування поета з українським громадсько-політичним діячем, дипломатом та публіцистом А. Жуком.

Союз українських журналістів і письменників відіграв важливу роль у представленні інтересів українських діячів пера в еміграції. Поряд із захистом їх професійних потреб та створенням сприятливих умов для їх праці, Союз виступав оборонцем національних інтересів України за кордоном та переймався вирішенням українського питання. Найбільшим досягненням СУЖіП по праву вважається створення Українського вільного університету.

Список використаних джерел та літератури:

1. Битюк І. Діяльність Союзу українських журналістів та письменників: празький період (1923–1939 рр.) / І. Битюк // Актуальні питання вітчизняної та світової історії: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції, 23-24 квітня 2010 року. – Суми, 2010.

2. Власенко В. Союз українських журналістів і письменників у Відні: мета, створення і завдання / В. Власенко, І. Битюк // Актуальні питання історії та культури: Матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студентів. – Суми, 2009.

3. Горбач Ю. Листування Олександра Олеся з Андрієм Жуком (1922–1928 рр.): інформаційний потенціал / Ю. Горбач // Загартована історією. Ювілейний збірник на пошану професора Надії Іванівни Миронець з нагоди 80-ліття від дня народження. – К., 2013.

4. Лисенко Н. Громадська діяльність О. Олеся на еміграції // Українознавчий альманах. – Випуск 14. – 2013.

5. Неврлий М. Олександр Олесь: життя і творчість / М. Неврлий. – К., 1995.

6. Сидорчук Т. Союз українських журналістів і письменників. Віденський період 1919–1923 рр. / Т. Сидорчук // Наукові записки. Зб. праць молодих вчених та аспірантів. – Т. 3. – К.: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 1999.